

کاربست تئوری شناخت اجتماعی در پیش بینی عوامل موثر بر اهمال کاری تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی البرز در سال ۱۳۹۶

لیلی صالحی*^۱

چکیده

مقدمه: اهمال کاری تحصیلی از مشکلات شایع در بین دانشجویان است و از اصلی ترین عوامل شکست در رابطه با مسائل مرتبط با یادگیری است. این مطالعه باهدف بررسی اهمال کاری تحصیلی و ارتباط آن با مؤلفه های تئوری شناختی اجتماعی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی البرز در سال ۱۳۹۶ انجام گرفت.

روش بررسی: این مطالعه مقطعی بر روی ۳۰۰ دانشجوی انتخاب شده به روش تصادفی طبقه ای انجام گرفت. ابزار گردآوری داده شامل مشخصه های دموگرافیک، پرسشنامه اهمال کاری تحصیلی و سازه های الگوی شناخت اجتماعی بود. نتایج این مطالعه به کمک نرم افزار SPSS و با در نظر گرفتن سطح معنی داری ۰/۰۵ با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی (Anova - T Test - ضریب همبستگی پیرسون و آنالیز رگرسیون خطی) مورد تحلیل قرار گرفت.

نتایج: میانگین سنی دانشجویان مورد مطالعه $22/0 \pm 8/8$ بود که ۵۹٪ دختر و ۸۰٪ مجرد بودند. میانگین نمره اهمال کاری تحصیلی $4/24 \pm 12/41$ بود و اختلاف بین زنان و مردان، متأهلین و مجردان، گروه های مختلف سنی و رشته ای از این نظر معنی دار بود. بین اهمال کاری تحصیلی و خودکارآمدی و خودکنترلی همبستگی خطی- منفی و معنی داری وجود داشت و این دو متغیر از عوامل پیش بینی کننده اهمال کاری تحصیلی در بین دانشجویان بودند.

نتیجه گیری: خودکارآمدی و خودکنترلی دو متغیر پیش بینی کننده اهمال کاری تحصیلی می باشند که با طراحی راهبردهای مناسب در این زمینه می توان شاهد کاهش اهمال کاری تحصیلی بود.

واژه های کلیدی: اهمال کاری، اهمال کاری تحصیلی، نظریه شناخت اجتماعی بندورا

^۱ . دانشیار- مرکز تحقیقات بهداشت - ایمنی و محیط و گروه آموزش و ارتقاء سلامت، دانشگاه علوم پزشکی البرز، کرج، ایران

* (نویسنده مسئول): تلفن: ۲۶۳۴۶۴۳۲۵۵، پست الکترونیکی: E-mail:leilisalahi83@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۹/۰۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۵/۱۰

آنان معرفی شده است که تئوری‌های شناختی در توضیح رفتار و مفاهیم روانشناسی آن همانند اهمال‌کاری از توجه بیشتری برخوردارند (۱۲).

نظریه شناخت اجتماعی به عنوان چهارچوب مناسب جهت توضیح پدیده اهمال‌کاری تحصیلی کاربرد دارد (۱۳). این نظریه تأکید بر تعامل سه‌گانه‌ی خصوصیات فردی، محیطی و رفتار دارد (۱۴) که بر اساس این نظریه ارتباط پویا و متقابل میان عوامل فردی (شناخت‌ها)، رفتار و محیط برقرار است و رفتار حاصل تعامل مداوم بین عوامل فردی و محیط است (۱۵) این نظریه از مؤلفه‌های متفاوتی تشکیل شده است از جمله انتظار ارزش (باور افراد در خصوص احتمال و ارزش نتایج رفتار انتخابی)، خودکارآمدی (باور افراد درباره توانایی انجام رفتار)، خودتنظیمی (کنترل شخصی از طریق خودتنظیمی، هدف‌گزینی، بازخورد، خود پاداش‌دهی و خود هدایتی) و... (۱۶)

مرور ادبیات موجود در این زمینه گویای این موضوع است که برخی مطالعات اهمال‌کاری تحصیلی را با استفاده از برخی سازه‌های نظریه شناخت اجتماعی بررسی نموده‌اند. به‌عنوان مثال (Frahani ۲۰۱۵) در مطالعه خود به بررسی رابطه بین خودتنظیمی و خود کارآمدی تحصیلی با اهمال‌کاری پرداخته و نشان داده است که بین خودتنظیمی و خود کارآمدی تحصیلی یک رابطه منفی وجود دارد اما رابطه بین اضطراب و اهمال‌کاری تحصیلی معنی‌دار و مثبت است (۱۷).

Ghadampour و همکاران در سال ۲۰۱۵ نیز نشان دادند که بین نمرات انگیزش تحصیلی و اهمال‌کاری تحصیلی رابطه معنی‌داری وجود ندارد (۱۸) در همین راستا (Park & Sperling ۲۰۱۲) در بررسی رابطه اهمال‌کاری و خودتنظیم گری دریافتند که اهمال‌کاری تحصیلی رابطه ضعیفی با مهارت‌های خودتنظیمی دارد (۱۹).

علیرغم استفاده محدود از برخی متغیرهای نظریه شناخت اجتماعی در تبیین علت اهمال‌کاری تحصیلی، تاکنون

اهمال‌کاری و تعلل ورزی در انجام کارها از مشکلات اصلی و شایع جهان امروز است (۱) و شامل به تعویق انداختن وظایف محوله علیرغم نتایج منفی آن است (۲). این فرایند عقب انداختن وظایف از روی قصد و بااراده خود فرد صورت می‌گیرد (۳) و آنقدر متداول است که شاید بتوان آن را جزء تمایلات ذاتی انسان برشمرد. اگرچه اهمال‌کاری همیشه مسئله‌ساز نیست، اما اغلب موارد می‌تواند به‌واسطه جلوگیری از پیشرفت و عدم دسترسی به اهداف، پیامدهای نامطلوب و جبران‌ناپذیری به همراه داشته باشد (۴). اهمال‌کاری تحصیلی شامل به تعویق انداختن وظایف دانشگاهی و نادیده انگاشتن وظایف این دوران می‌باشد (۵) و باعث رفتار تعللی از سوی دانشجویان مانند اتلاف وقت، استرس و عملکرد نامطلوب دانشگاهی می‌گردد (۶). این پدیده شایع بین دانشجویان و دانش‌آموزان از اصلی‌ترین عوامل شکست و عدم موفقیت یادگیرندگان در مسائل مرتبط با یادگیری و بهره‌مندی از موفقیت تحصیلی است. حدود ۲۵ درصد دانشجویان و دانش‌آموزان بر این باورند که تا حدودی اهمال‌کارند که این موضوع علاوه بر اینکه استرس‌زا می‌باشد عملکرد نامناسب آموزشی را نیز به دنبال دارد (Savari ۷) اهمال‌کاری تحصیلی را در بین دانشجویان پیام نور اهواز ۱۷/۲ درصد برآورد نموده است (۸). Özer و همکاران (۲۰۰۹) در مطالعه‌ی انجام‌شده بر روی ۷۸۴ دانشجو در ترکیه نشان دادند که ۳۳ درصد دانشجویان اهمال‌کارند بطوری که ۳۰ درصد در تکمیل وظایف تحصیلی خود و ۳۰ درصد در نوشتن مقالات خود اهمال‌کاری می‌کنند (۹) Özer و همکاران (۲۰۱۱) نیز در مطالعه خود بر روی ۱۵۰ دانشجو گزارش نمودند که ۵۶ درصد دانشجویان در خواندن درس برای آزمون و ۳۹ درصد در انجام تکالیف تحصیل و ۳۸ درصد در نوشتن مقالات ترمی خود اهمال‌کارند (۱۰).

بررسی علل این مشکل جدی مؤسسات آموزشی دیرزمانی است که مورد توجه روانشناسان قرار گرفته است (۱۱) و رویکردهای شناختی و رفتاری متعددی جهت بررسی از سوی

نمرات بیشتر این پرسشنامه بیانگر میزان بالاتر اهمال کاری است. میزان آلفای کرونباخ این ابزار در این مطالعه ۰/۹۲ به دست آمد. انتظار ارزش در این مطالعه بر اساس پرسشنامه ۲۸ سؤالی (۲۰۰۵) Gibbons & Melinda مورد ارزیابی قرار گرفت. این ابزار بر اساس مقیاس ۴ قسمتی لیکرت از اصلاً آن را باور ندارم (۱) تا کاملاً آن را باور دارم (۴) نمره‌گذاری می‌شود (۲۲) میزان آلفای کرونباخ محاسبه شده ۰/۸۱ بود.

خودکنترلی درک شده بر اساس پرسشنامه Ruthig و همکاران در سال ۲۰۰۹ با ۸ سؤال نمره‌گذاری شده با مقیاس لیکرت از قویاً موافق (۵) تا قویاً مخالف (۱) مورد ارزیابی قرار گرفت (۲۳) که سؤالات ۳، ۵، ۶، ۸ آن برعکس نمره‌گذاری می‌شود میزان آلفای کرونباخ آن ۰/۹۵ محاسبه شد.

در خصوص بررسی خود کارآمدی تحصیلی از ابزار Hoover و همکاران (۲۰۰۵) استفاده شد که شامل ۳ سؤال می‌باشد که بر اساس مقیاس لیکرت از درست نیست (۱) تا کاملاً درست (۴) نمره‌گذاری می‌شود (۲۴). میزان آلفای کرونباخ آن در این مطالعه ۰/۸۹ به دست آمد

پرسشنامه خودتنظیمی برگرفته از ابزار خودتنظیمی Brown, Miller and Lewandowsky در سال ۱۹۹۹ است که شامل ۶۳ سؤال است که بر اساس مقیاس لیکرت از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) نمره دهی می‌شود (۲۵). برخی سؤالات در این پرسشنامه برعکس نمره‌گذاری می‌شوند بر اساس راهنمای طراحان ابزار، نمرات بالای ۲۳۹ بیانگر ظرفیت بالای خودتنظیمی، نمرات ۲۳۸-۲۱۴ بیانگر میزان متوسط خودتنظیمی و نمرات ۲۱۳ و پایین‌تر بیانگر ظرفیت پایین خودتنظیمی می‌باشند میزان روایی و پایایی حاصل برای این ابزار بیانگر روایی و پایایی مطلوب آن می‌باشد. در این مطالعه میزان آلفای کرونباخ برای این ابزار ۰/۷۴ محاسبه گردید.

جهت جمع‌آوری داده‌ها، پس از اخذ آمار دانشجویان از آموزش کل دانشگاه، به تناسب دانشجویان هر دانشکده به آن

مطالعه‌ای جامع در خصوص این موضوع با استفاده از نظریه شناخت اجتماعی صورت نگرفته است؛ که با توجه به اثرات نامطلوب اهمال کاری بر عملکرد دانشگاهی (۲۰) این مطالعه باهدف تعیین عوامل پیش‌بینی کننده اهمال کاری تحصیلی با استفاده از تئوری شناختی اجتماعی بندورا (خود کارآمدی تحصیلی، انتظار ارزش، خودتنظیمی و خودکنترلی) در میان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی البرز انجام گرفت.

روش کار:

این مطالعه مقطعی بر روی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی البرز در سال ۱۳۹۶ به انجام رسید که مشارکت‌کنندگان به روش تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده مشتمل بر ۱۱۳ سؤال شامل بخش‌های مختلفی بود که در قسمت اول مشخصات دموگرافیک دانشجویان شامل سن، جنس، رشته تحصیلی، درآمد خانواده، تحصیلات مادر و پدر مورد سؤال قرار می‌گرفت. قسمت دوم دربرگیرنده پرسشنامه اهمال کاری تحصیلی و قسمت سوم شامل ۴ پرسشنامه بود که سازه‌های الگوی شناخت اجتماعی انتظار ارزش، سازه خودکنترلی، خود کارآمدی تحصیلی، خودتنظیمی یادگیری را مورد ارزیابی قرار می‌داد. به سبب عدم وجود پرسشنامه جامع در این زمینه محققین هریک از سازه‌های الگو را با استفاده از پرسشنامه‌ای جداگانه مورد ارزیابی قرار دادند.

ارزیابی اهمال کاری تحصیلی که از ابزار اهمال کاری تحصیلی Yockey RD استفاده شد که دارای ۵ سؤال است و بر اساس مقیاس لیکرت از ۱ کاملاً مخالف به ۵ کاملاً موافق نمره‌گذاری می‌شود (۲۱)؛ که پس از ترجمه و باز ترجمه ابزار از نظر روایی و پایایی مورد ارزیابی قرار گرفت. جهت ارزیابی روایی از روایی محتوایی با استفاده از نظرات متخصصان آموزش و روانشناسی (۵ نفر) استفاده شد و جهت ارزیابی تجانس درونی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید.

خواهد ماند و لزومی هم به درج نام بر روی پرسشنامه نیست و اینکه شرکت و عدم شرکت در مطالعه کاملاً اختیاری است.

نتایج:

میانگین سنی دانشجویان مورد مطالعه $21/99 \pm 8/8$ بود که (۵۹٪) ۱۷۷ نفر دختر و (۱۴٪) ۱۲۳ نفر پسر بودند ۸۰٪ دانشجویان مورد مطالعه مجرد بودند. میانگین درآمد ماهیانه خانواده ۳۵۰۰۰۰۰ تومان بود. دانشجویان مورد مطالعه به طور متوسط $1/95 \pm 4/23$ ساعت در روز از اینترنت استفاده می کردند (جدول شماره ۱).

وزن داده شد و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده نمونه‌ها انتخاب شدند. بر اساس فرمول حجم نمونه و شیوع ۱۷ درصدی اهمال‌کاری تحصیلی در مطالعه انجام شده قبلی (۸) حجم نمونه ۲۲۰ نفر محاسبه شد و سپس به ازای هر متغیر ۱۰ نفر اضافه گردید که در نهایت حدود ۳۰۰ پرسشنامه توزیع شد.

برای تکمیل پرسشنامه‌ها از پرسشگر آموزش‌دیده در مورد موضوع استفاده شد و مصاحبه‌گر ضمن معرفی خود به دانشجویان، هدف از اجرای مطالعه را برای آنان شرح داده و به آنان اطمینان داده می‌شد که نام و اطلاعات آنان محرمانه

جدول ۱: مشخصه‌های جمعیت شناختی دانشجویان مورد مطالعه

متغیر	تعداد	درصد	متغیر	تعداد	درصد
سن			جنس		
۱۸-۲۰	۱۰۴	۳۴/۶۶	زن	۱۷۷	۵۹
۲۱-۲۳	۱۱۴	۳۸	مرد	۱۲۳	۴۱
۲۴-۲۶	۶۲	۲۰/۶۷	درآمد (میلیون تومان)		
>۲۶	۲۰	۶/۶۷	۱-۳	۲۰۷	۶۹
رشته تحصیلی			۳<-۶	۸۱	۲۷
پهداشت	۶۹	۲۳	۶<	۱۲	۴
پرستاری - مامایی	۵۹	۱۹/۶۶	استفاده روزانه از اینترنت ساعت		
پیراپزشکی	۸۷	۲۹	۱-۳	۱۱۱	۳۷
پزشکی - دندانپزشکی و داروسازی	۳۵	۱۱/۶۷	۴-۶	۱۴۹	۴۹/۶۷
فوریت‌های پزشکی	۵۰	۱۶/۶۷	۶<	۴۰	۱۳/۳۳
وضعیت تأهل					
مجرد	۲۴۱	۸۰/۳۳			
متأهل	۵۹	۱۹/۶۷			

میانگین نمره اهمال‌کاری تحصیلی دانشجویان مورد مطالعه $4/24 \pm 12/41$ بود و اختلاف معنی‌داری بین زنان و مردان از نظر اهمال‌کاری تحصیلی وجود داشت ($P < 0/001$). همچنین بین گروه‌های مختلف تحصیلی و رشته‌ای و مجردان

بر اساس نتایج جدول فوق، اکثریت دانشجویان مورد مطالعه زن (۵۹٪)، مجرد (۸۰/۳۳٪) و در رنج سنی ۲۱-۲۳ سال (۳۸٪) قرار داشتند.

و متأهلین نیز اختلاف از نظر اهمال کاری تحصیلی معنی دار بود ($P = 0/005$) (جدول شماره ۲)

جدول ۲: میانگین نمرات اهمال کاری تحصیلی بر حسب طبقات سنی، جنسی، رشته تحصیلی، درآمد ماهیانه وضعیت تأهل و استفاده روزانه از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی

P	Mean(SD)		P	Mean (SD)	اهمال کاری متغیر	
<0.01		جنس	0.01		سن	
	13/14(4/65)	زن		12/79(4/29)	18-20	
	11/36(3/32)	مرد		12/98(4/56)	21-23	
0.004		درآمد (میلیون تومان)	0.006	11/08(3/45)	24-26	
	12/72(4/62)	1-3		11/26(3/43)	>26	
	11/73(3/16)	6-3<				
0.95		استفاده روزانه از اینترنت (ساعت)		13/59 (1/19)	رشته تحصیلی	
	11/93(2/76)	1-3		11/24 (3/62)	بهداشت	
	11/69(4/21)	4-6		12/26 (4/22)	پرستاری - مامایی	
	12/59(4/59)	6<		13/26 (4/40)	پیراپزشکی	
0.001		استفاده روزانه از شبکه‌های اجتماعی	0.005		پزشکی - دندانپزشکی و دارو	
	13/66(4/52)	هر روز هفته			11/80 (2/79)	فوریت‌های پزشکی
	12/25(2/20)	3-2 روز در هفته				وضعیت تأهل
	11/50(3/63)	4-5 روز در هفته			12/75(4/4)	مجرد
				11/02(3/21)	متأهل	

بر اساس نتایج جدول فوق بین گروه‌های سنی و جنسی متأهل از نظر اهمال کاری تحصیلی اختلاف معنی داری وجود متفاوت، رشته‌های تحصیلی مختلف و دانشجویان مجرد و داشت.

جدول ۳: همبستگی بین سازه‌های الگوی شناخت اجتماعی و اهمال کاری تحصیلی در افراد مورد مطالعه

انتظار ارزش	خودکنترلی	خودتنظیمی	خود کارآمدی	اهمال کاری	
				۱	اهمال کاری
			۱	-0/243**	خود کارآمدی
		۱	0/098	-0/087	خودتنظیمی
	۱	0/058	0/276**	-0/222**	خودکنترلی
۱		0/176**	0/265**	-0/102	انتظار ارزش

*Correlation is significant at the 0.05 level.

**Correlation is significant at the 0.01 level.

خودکارآمدی و خودکنترلی همبستگی منفی، خطی و معنی‌دار وجود داشت (جدول شماره ۳) و این دو متغیر از عوامل پیش‌بینی کننده اهمال کاری تحصیلی در بین دانشجویان مورد مطالعه بودند (جدول شماره ۴)

بر اساس نتایج جدول فوق، بین اهمال کاری تحصیلی و خودکارآمدی، خودکنترلی دانشجویان رابطه منفی و معنی داری وجود داشت. بر اساس آزمون همبستگی پیرسون بین اهمال کاری تحصیلی و

جدول ۴: برآورد ضرایب رگرسیونی عوامل پیش‌بینی کننده اهمال کاری تحصیلی واحدهای مورد پژوهش

P	t	B	خطای معیار	B	
۰/۵۲۴	-۰/۶۳۸	-۰/۰۳۷	۰/۲۴	-۰/۰۱۵	انتظار ارزش
۰/۰۰۳	-۳/۰۳۹	-۰/۱۸	۰/۱۳	-۰/۴۲۰	خودکارآمدی تحصیلی
۰/۳۴۹	-۰/۹۳۷	-۰/۰۵۳	۰/۰۱۴	-۰/۰۱۴	خودتنظیمی یادگیری
۰/۰۰۴	-۲/۸۸۰	-۰/۱۶۷	۰/۰۵۵	-۰/۱۵۹	خودکنترلی

and Alexander بر این باورند که زنان بیش از مردان از شکست می‌ترسند (۳۰) و ترس از شکست باعث خود کارآمدی و خود اعتمادی پایین‌تری در افراد می‌گردد (۳۱) مطالعات متعدد نشان داده‌اند که ترس از شکست به‌عنوان یک عامل در اهمال کاری تحصیلی مطرح است (۳۲-۳۴).

بر پایه نتایج این مطالعه بین گروه‌های مختلف سنی از نظر اهمال کاری تحصیلی اختلاف معنی‌داری داشت و با افزایش سن از میزان اهمال کاری دانشجویان کاسته می‌گردد. همسو با نتایج این مطالعه (۲۰۰۹) Ozer, demir and ferri نشان دادند که دانشجویان زیر ۲۰ نسبت به دانشجویان بالای ۲۰ سال اهمال‌کارترند (۳۵) که به نظر می‌رسد با افزایش سن، دانشجویان بالغ‌تر و باتجربه‌تر می‌گردند که همین عامل باعث کاهش میزان اهمال کاری در آنان می‌گردد.

نتایج این مطالعه همسو با سایر مطالعات (۳۶) نشان داد که مجردان از متأهلین اهمال‌کارترند که به نظر می‌رسد با مسئولیت‌پذیری بیشتر متأهلین نسبت به مجردان مرتبط باشد.

بعلاوه یافته‌های مطالعه کنونی بیانگر اختلاف معنی‌دار بین رشته‌های مختلف تحصیلی از نظر اهمال کاری تحصیلی بود و نکته قابل تأمل اینکه دانشجویان رشته‌های پزشکی،

بر اساس نتایج جدول فوق خودکارآمدی تحصیلی و خودکنترلی از عوامل پیش‌بینی کننده معنی‌دار اهمال کاری تحصیلی در دانشجویان مورد مطالعه بودند

بحث:

این مطالعه باهدف پیش‌بینی عوامل موثر بر اهمال کاری تحصیلی با استفاده از الگوی شناخت اجتماعی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی البرز به انجام رسید. بر اساس یافته‌های این مطالعه بین زنان و مردان از نظر اهمال کاری تحصیلی اختلاف معنی‌داری وجود داشت و زنان بیش از مردان در وظایف دانشگاهی خود اهمال‌کار بودند. سایر مطالعات نتایج متفاوتی را در این زمینه نشان داده‌اند به‌طوری که Seker (۲۰۱۵) و Ferrari&Ozer (۲۰۱۱) رابطه‌ای رایین جنس و اهمال کاری تحصیلی پیدا نکردند (۲۷،۲۶). برخی مطالعات نیز نشان دادند که مردان از زنان اهمال‌کارترند (۲۹،۲۸) که این اختلافات را می‌توان مرتبط به فرهنگ حاکم بر جوامع گوناگون و موقعیت‌های متفاوت مطالعه دانست. به‌طوری‌که در جوامعی که در حال گذار می‌باشند زنان در پی اثبات نقش خود در جامعه می‌باشند و این اثبات نقش با ترس از شکست همراه است. در همین رابطه (Thompson, Sharp ۲۰۰۸)

کاران ۲۰۱۱ در این زمینه می‌نویسند در واقع اهمال‌کاری نوعی اشتباه در خودتنظیمی است (۴۲).

بدیهی است که فراگیری راهبردهای یادگیری منجر به صرف جویی در انرژی و وقت افراد می‌گردد و نتایج مطلوبی را به بار خواهد آورد.

MacCann, Fogarty, Roberts (۲۰۱۲) نشان دادند که آموزش مدیریت زمان و رفتارهای مرتبط با آن، موفقیت افراد را افزایش داده و میزان تعلل ورزیدن را کاهش می‌دهد (۴۳).

بر اساس یافته‌های این مطالعه از بین سازه‌های الگوی شناخت اجتماعی خود کارآمدی و خودکنترلی دو سازه پیش‌بینی کننده‌ی معنی‌دار اهمال‌کاری تحصیلی بودند. مرور پیشینه مطالعه نیز بیانگر رابطه معنی‌دار خودکارآمدی و اهمال‌کاری تحصیلی است (۴۴) هرچند برخی مطالعات (۳۹) رابطه‌ای معنی‌داری را بین دو متغیر به دست نیآورده‌اند.

خودکارآمدی به معنای باور شخص در خصوص غلبه بر موقعیت است. بر اساس الگوی شناخت اجتماعی بند ورا (۱۹۷۷) افراد تمایل به درگیری در فعالیت‌هایی را دارند که به ظن آنان همراه با موفقیت است و از موقعیت‌های خارج از کنترل بگریزند (۴۵).

با توجه به تأثیر معنی‌دار خود کارآمدی در پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی در این مطالعه توصیه می‌گردد که در دانشجویان راهبردهایی جهت افزایش خودکارآمدی طراحی گردد مانند ایجاد تبحر و مهارت در راهبردهای یادگیری یا افزایش خودکارآمدی از راه ارائه الگوهای موفق که علیرغم وجود مشکلات متفاوت و پذیرش نقش گوناگون به خوبی از پس وظایف دانشگاهی خود در زمان مقتضی برمی‌آیند (یادگیری جانشینی) یا خلق حالات روانشناسی مثبت مانند امید به آینده و به‌کارگیری تمهیدات تشویقی. Bandura بر این اعتقاد است که هرکدام از این تمهیدات به‌تنهایی و یا باهم در افزایش خودکارآمدی افراد نقش به‌سزایی دارد (۱۶)

دندانپزشکی و داروسازی از میزان اهمال‌کاری بالاتری نسبت به سایر رشته‌ها برخوردار بودند که می‌توان با توجه به رابطه مثبت کمال‌گرایی و اهمال‌کاری (۳۷) این نتیجه را تا حدودی به کمال‌گرایی در آنان منتسب دانست که جهت مشخص نمودن این رابطه مطالعات بیشتری توصیه می‌گردد.

بر پایه نتایج این مطالعه، با افزایش درآمد از میزان اهمال‌کاری تحصیلی در دانشجویان کاسته می‌گردد. Nguyen, Steel, Ferrari (۳۸) نیز نشان دادند که افزایش میزان اهمال‌کاری با کاهش درآمد، عدم اشتغال همراه است. به نظر می‌رسد انتظام شغلی، درآمد بیشتر سبب نظم دهی و بهبود سایر برنامه‌های زندگی می‌شود

برخلاف سایر مطالعات (۳۹) رابطه معنی‌داری بین ساعت کار با اینترنت و اهمال‌کاری تحصیلی در این مطالعه یافت نشد درحالی‌که رابطه بین ساعت استفاده از شبکه‌های اجتماعی و اهمال‌کاری تحصیلی معنی‌دار بود؛ که ضمن بررسی به‌عمل‌آمده مشخص گردید که دانشجویان مورد مطالعه ساعت استفاده از شبکه‌های اجتماعی را جز ساعت کار با اینترنت نمی‌دانند و ساعت کار با اینترنت را مختص وب گردی با استفاده از رایانه می‌دانند. انجام مطالعات بیشتر در این زمینه ضروری است.

هرچند در سایر مطالعات از خودتنظیمی یادگیری به‌عنوان یک عامل پیش‌بینی کننده قوی در اهمال‌کاری تحصیلی نام‌برده شده است (۴۰) در این مطالعه رابطه معنی‌داری بین اهمال‌کاری و خود کارآمدی تنظیمی به دست نیامد که به نظر می‌رسد با عواملی مانند مدیریت زمان و فرهنگ حاکم مبنی بر به تعویق انداختن وظایف محوله تا لحظات آخر مرتبط باشد. عدم آشنایی دانشجویان با راهبردهای یادگیری نیز در این رابطه بی‌تأثیر نیست.

بطوریکه Kutlu و همکاران (۲۰۱۶) در مطالعه کیفی خود با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته نشان دادند که دانشجویان اولین عامل به تعویق انداختن وظایف دانشگاهی خود را ناتوانی در مدیریت زمان می‌دانند (۴۱) Corkin و هم

یک عامل میانجی در عوامل مؤثر بر اهمال کاری مطرح است (۴۷).

در این مطالعه رابطه مستقیمی بین مؤلفه‌ی انتظار ارزش و اهمال کاری تحصیلی به دست نیامد. نتایج سایر مطالعات نیز بیانگر تأثیر مؤلفه‌ی انتظار ارزش با واسطه خودکارآمدی بر اهمال کاری تحصیلی است (۴۸) استفاده هم‌زمان از سازه‌های اصلی نظریه شناخت اجتماعی در بررسی اهمال کاری تحصیلی از نقاط قوت این مطالعه است و مقطعی بودن این مطالعه جهت بررسی رابطه علت و معلولی بین متغیرها و اهمال کاری تحصیلی از جمله محدودیت‌های این مطالعه است.

نتیجه‌گیری:

خودکارآمدی و خودکنترلی دو متغیر پیش‌بینی کننده اهمال کاری تحصیلی در دانشجویان می‌باشند توصیه می‌گردد که در دانشجویان راهبردهایی جهت افزایش خودکارآمدی و خودکنترلی طراحی گردد

تشکر و قدردانی:

این پژوهش حاصل طرح تحقیقاتی با شماره مصوب ۱۳۶۵-۰۱-۰۵-۹۵ دانشگاه علوم پزشکی البرز هست. بدین از معاونت پژوهشی دانشگاه مذکور و تمامی کسانی که در این مطالعه شرکت داشته‌اند تشکر و قدردانی می‌شود.

ولی مهم‌ترین عامل افزایش خود کارآمدی ایجاد تبحر و مهارت در وظیفه مورد نظر است.

در خصوص خودکنترلی نیز (Kuhnle ۴۶) و همکاران (۲۰۱۱) می‌نویسند خودکنترلی به‌عنوان یک ظرفیت در دانش آموزان باعث حمایت مناسب از اهداف و دستیابی موفقیت‌آمیز به اهداف می‌گردد و سبب می‌شود که فراگیران تکالیف خود را به‌موقع انجام دهند

بر اساس نتایج این مطالعه نیز به نظر می‌رسد که خودکنترلی عامل مهم‌تری نسبت به خودتنظیمی بر اهمال کاری است و خودتنظیمی از طریق خودکنترلی بر روی اهمال کاری تأثیرگذار باشد. بدیهی است تنظیم اهداف مشخص، مدیریت زمان جهت دستیابی به اهداف تنها به‌واسطه خودکنترلی امکان‌پذیر است و مطالعاتی که از نقش پررنگ خودتنظیمی بر اهمال کاری سخن می‌گویند این عامل را به‌تنهایی یا در کنار سایر عوامل بدون در نظر گرفتن مؤلفه خودکنترلی بر اهمال کاری مورد بررسی قرار داده‌اند درحالی‌که قوت این بررسی، در مطالعه هم‌زمان این دو عامل در کنار هم بر اهمال کاری تحصیلی است و مطالعات بیشتری در این زمینه توصیه می‌گردد.

در مطالعه‌ای که توسط Ursia و همکاران در سال ۲۰۱۳ در اندونزی بر روی ۱۵۷ دانشجوی روانشناسی انجام گرفت نشان داد که خودکنترلی به‌طور معنی‌داری رابطه معکوس با اهمال کاری در نوشتن پایان‌نامه دارد و خودکنترلی به‌عنوان

References

- 1- Hajloo N. *Relationships between Self-Efficacy, Self-Esteem and Procrastination in Undergraduate Psychology Student*. Iran Journal Psychiatry Behavioral Sciences. 2014; 8(3): 42-49.
- 2- Klingsieck KB. *Procrastination: When Good Things Don't Come to Those Who Wait*. *European Psychologist*. American psychological association. 2013; 18(1): 24-34.
- 3- Ferrari JR. Still procrastinating: The no-regrets guide to getting it done. 2010; 17

- 4- Pourabdol S, SobhiGharamaleki N, Abbasi M. *Comparison of Academic Procrastination and academic vitality in students with and without specific learning disorder*. Journal of Learning Disabilities. 2015; 4 (3): 22-38.
- 5- Hussain I, Sultans S. *Analysis of procrastination among university students*. Procedia Social and Behavioral Sciences. 2010; 5: 1897-1904.
- 6- Grunschel C, Patrzek J, Fries S. *Exploring the reasons and consequences of academic procrastination: an interview study*. European Journal of Psychology of Education. 2013; 28(3): 841–861.
- 7- Balkis M, Duru E. *Prevalence of academic procrastination behavior among pre-service teachers, and its relationship with demographics and individual preferences*. Journal of Theory and Practice in Education. 2009; 5(1): 18-32.
- 8- Savari K. *An investigation of the prevalence of academic procrastination among male and female students of Ahwaz Payame Noor University*. Social Cognition. 2013; 1(2):62-68 [Persian]
- 9- Özer BU. *A cross sectional study on procrastination: Who procrastinate more*. International Conference on Education, Research and Innovation. 2011; 18: 34–37.
- 10- Özer BU, Demir A, Ferrari JR. *Exploring academic procrastination among Turkish students: Possible gender differences in prevalence and reasons*. Journal of Social Psychology. 2009; 149(2): 241–57
- 11- Stead R, Shanahan MJ, Neufeld R WJ. *I'll go to therapy, eventually*": Procrastination, stress and mental health. Personality and Individual Differences, 2010; 49(3): 175- 180.
- 12- Siaputra IB. *Temporal motivation theory: Best theory (yet) to explain procrastination*. Anima Indonesia Psychological Journal. 2010; 25(3):206-14.
- 13- Rakes GC, Dunn KE, Rakes TA. *Attribution as a predictor of procrastination in online graduate students*. Journal of Interactive Online Learning. 2013; 12(3):103-121.
- 14- Gaines A, Turner LW. *Improving fruit and vegetable s intake among children: A review of international utilizing the social cognitive theory*. Californian Journal of Health Promotion. 2009; 7(1):52-66.
- 15- Mublo L, Newman IM, Shell DF. *Factors contributing to the failure to use condom among students in Zambia*. Journal of Alcohol and Drug Education. 2007; 51(2): 40-58.
- 16- McAlister A, Perry CL, Parcel GS. *How Individuals, Environments, and health behaviors interact: Social Cognitive Theory*. Health behaviors health education. Glanz K, Rimer BK, K. Viswanath V; 2008, 169-188.
- 17- Farahani Jalali MM. *The Relationship among Academic Self-Regulation, Academic Self- Efficacy and Anxiety regarding Academic Procrastination*. European Online Journal of Natural and Social Sciences. 2015; 4(1): 80.18.

- 18- Ghadampour, E. Kamkar, P. Sabzian, S.et al. *examining the relationship between motivation and academic self-efficacy and academic negligence in Ahwaz Jondi-Shapour University of Medical Sciences*. Journal of Applied Research in Educational Psychology.2015; 2(3):53 -67 [Persian]
- 19- Park SW, Sperling RA. *Academic Procrastinators and Their Self-Regulation*. Psychology. Scientifics research.2012; 3(1): 12-23.
- 20- Zacharis NZ. *Fostering students' participation in online environments: Focus on interaction, communication and problem solving*. Journal of College Teaching and Learning. 2009; 6(2), 25-34.
- 21- Yockey Rd. *Validation of the short form of the Academic Procrastination Scale*. Psychological Report.2016; 118(1): 171-179.
- 22- Gibbons, Melinda M, Borders LD. *College-Going Beliefs of Prospective First-Generation College Students: Perceived Barriers, Social Supports, Self-Efficacy, and Outcome Expectations*. The career development quarterly. 2010: 58(3); 194-208
- 23- Ruthig JC, Haynes TL, Stupnisky RH, Perry RP. *Perceived Academic Control: mediating the effects of optimism and social support on college students' psychological health*. Social Psychology of Education.2009; 12(2): 233-249.
- 24- Hoover-Dempsey KV, Sandler HM. *Final Performance Report for OERI Grant # R305T010673: The Social Context of Parental Involvement: A Path to Enhanced Achievement*. Presented to Project Monitor, Institute of Education Sciences, U.S. Department of Education. 2005;1-121
- 25- Brown JM, Miller WR, Lawendowski LA. *The Self-Regulation Questionnaire*. In L Vande Creek, TL Jackson. Innovations in Clinical Practice: A Source Book. USA, Sarasota, FL: Professional Resource Press. 1999; 17: 281-289.
- 26- Seker SS. *Review of the variables that predict academic procrastination of university student*. European Scientific Journal. 2015; 11(31): 16-31.
- 27- Ozer BU. *A Cross Sectional Study on Procrastination: Who Procrastinate More?* International Conference on Education, Research and Innovation.2011; 18: 34-37
- 28- Balkis M, Duru E. *Prevalence of academic procrastination behavior among pre-service teachers, and its relationships with demographics and individual preferences*. Journal of Theory and Practice in Education.2009; 5(1): 18–32.
- 29- Khan MJ, Arif H, Noor SS, Muneer S. *Academic Procrastination among male and Female University and college Students*. FWU Journal of Social Sciences. 2014; 8(2): 65-70.
- 30- Thompson T, Sharp J, Alexander J. *assessing the psychometric properties of a Scenario-based measure of achievement guilt and shame*. Educational Psychology. 2008; 28, (4):373-395.

- 31- Caraway K, Tucker CM, Reinke WM, Hall C. *Self-efficacy, goal orientation, and fear of failure as predictors of school engagement in high school students*. Psychology in the Schools. 2003; 40(4): 417–427
- 32- Saber Y, Hamdy I, El Wasify M, EL-Sayed S. *Causal attributions and executive functions of academic procrastination in Mansoura University students*. Egyptian Journal of Psychiatry. 2016; 37(2):70-78.
- 33- Ackerman DS, Gross BL. *My instructor made me do it: task characteristics of procrastination*. Journal of Marketing Education. 2005; 27(1): 5-13.
- 34- Cox RD. *It was just that I was afraid: Promoting success by addressing student's fear of failure*. Community College Review, 2009; 37 (1): 52-80
- 35- Ozer B, Demir A & Ferrari JR. *Exploring Academic Procrastination among Turkish Students: Possible Gender Differences in Prevalence and Reasons*. Journal of Social Psychology. 2009; 149(2): 241-257.
- 36- Steel P, Ferrari J. *Sex, education and procrastination: an epidemiological study of procrastinators' characteristics from a global sample*. European Journal of Personality. 2013; 27(1): 51–8
- 37- Jadidi F, Mohammadkhani S, Tajrishi Kz. *Perfectionism and academic procrastination*. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2011; 30 (4):534-537.
- 38- Nguyen B, Steel P, Ferrari JR. *Procrastination's Impact in the Workplace and the Workplace's Impact on Procrastination*. International Journal of Selection and Assessment. 2013;21(4):388–99
- 39- Kandemir M. *Reasons of academic procrastination: Self-regulation, academic self-efficacy, life satisfactions and demographics variables*. Procedia - Social and Behavioral Sciences. 2014; 152 (3):188 – 193
- 40- Park SW, Sperling RA. *Academic procrastinators and their self-regulation*. Psychology. 2012; 3 (1), 12-23.
- 41- Kutlu ABU N, Saral DG. *The reasons of academic procrastination tendencies of education faculty students*. The online journal of New Horizons in Education. 2016; 6(1):165-169.
- 42- Corkin DM, Shirley YL, Suzanne FL. *Comparing Active Delay and Procrastination from a Self-Regulated Learning Perspective*. Learning and Individual Differences. 2011; 21(5):602-6.
- 43- MacCann C, Fogarty GJ, Roberts RD. *Strategies for success in education: Time management is more important for part-time than full-time community college students*. Learning and Individual Differences. 2012.22(5):618-623.
- 44- Klassen RM, Krawchuk LL, Rajani S. *Academic procrastination of undergraduates: low self-efficacy to self-regulate predicts higher levels of procrastination*. Contemporary Educational Psychology. 2008; 33 (4): 915-931.
- 45- Bandura A. *Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change*. Psychological Review. 1977; 84(2): 191-215

- 46- Kuhnle C, Hofer M, Killian B. *The Relationship of Self-control, Procrastination, Motivational Interference and Regret with School Grades and Life Balance*. Diskurs Kindheits- und Jugendforschung Heft 2011; 1: 31-44.
- 47- Ursia NR, Siaputra IB, Sutanto DN. *Prokrastinasi: Akademik dan self-control pada mahasiswa skripsi: Fakultas psikologi universitas Surabaya*. Makara Seri Sosial Humaniora 2013;17(1):1-18
- 48- Weihua F, Fan W. *Academic procrastination in linking motivation and achievement-related behaviors: a perspective of expectancy-value theory*. Educational Psychology: An International Journal of Experimental Educational Psycholog. 2017; 37(6): 695-711.

Application of "Social Cognition Theory" in predicting the factors affecting academic procrastination among students of Alborz University of Medical Sciences in 2018

Salehi L (PhD.)^{*1}

¹⁻ *Associate Professor, Research Center of Health Safety and Environment & Health Education & Promotion Department, Alborz University of Medical Sciences, Karaj, Iran*

Received: 1 August 2017

Accepted: 29 November 2017

Abstract

Introduction: Academic procrastination is one of the most common problems among students and is one of the main barriers for learning. This study aimed to investigate academic procrastination and its relation with the components of 'social cognitive theory' in students of Alborz University of Medical Sciences in 2018.

Method: This cross-sectional study was conducted on 300 students who selected according to stratified random sampling. The data gathering tool included demographic characteristics, academic procrastination questionnaire and 'Social Cognitive Theory' constructs. The results of this study were analyzed using SPSS software and taking into account the significance level of 0.05.

Results: The mean age of participants was 22.0 ± 8.8 , of which 59% were female and 80% were single. The average score of academic procrastination was 12.41 ± 4.14 . The difference between females and males, married and singles, different age groups was statistically significant in relation to procrastination. There was a linear, negative and significant correlation between academic procrastination, self-efficacy and self-control.

Conclusion: Self-efficacy and self-control are two predictors of academic procrastination. By implementing appropriate strategies in this field, we may expect a decrease in academic procrastination.

Keywords: Procrastination, academic, social cognitive theory

This paper should be cited as:

Salehi L *Application of "Social Cognition Theory" in predicting the factors affecting academic procrastination among students of Alborz University of Medical Sciences in 2018.* J Med Edu Dev; 12(۴): 269-81

* Corresponding Author: Tel: +982634643255, E-mail:leilisalehi83@yahoo.com